

Univerzálie jako pojmy a jako intencionální modely

Spor o univerzálie nikdy nepřispěl k rozpoznání základního rozdílu mezi „obecným pojmem“ a „obecninou“, tím pojmem intendovanou. Zatímco „pojem“ zajisté není možno pojmut jako předmětnou skutečnost, takže je pochopitelné, že pro něco takového tradice zpředměťujícího myšlení neměla (a nemohla) mít vůbec žádné senzorium, docela jinak se to má s příslušnými intencionálními předměty (nebo, jak ještě budeme chtít ukázat, také intencionálními ne-předměty). Muselo to vlastně být zřejmé už v případě takových intencionálních předmětů, jakými jsou např. čísla nebo geometrické obrazce, neboť „obecný trojúhelník“ nebo rovnoramenný trojúhelník“ musí být nepochybně míněny (pojaty) obecnými pojmy, ale jakožto míněné útvary jsou svým způsobem „jedinečné“ (i když ovšem se v některých případech mohou naprosto podobat, a možná právě proto). Rovnostranný trojúhelník jakožto rovinný útvar může být bez problému reduplikován nebo multiplikován, ale zůstává stále tímž útvarem, a to bez ohledu na množství oněch duplikátů, a dokonce bez ohledu na poměr vzájemných velikostí.

(Písek, 070327-1.)